

24 באוגוסט 2022

לכבוד:

מר עודד פורר
שר החקלאות

מר אביגדור ליברמן
שר האוצר

מר יאיר לפיד
ראש הממשלה

מכובדיי,

הנדון: סיכום בין משרדי – ענף הצומח

ביום 21.8.2022 נשלחה לעיוננו טיוטה שניה להסכם בנושא הצומח לאחר שהובהר לכם כי הטיוטה הראשונה איננה תואמת במאומה לסיכום שנערך ביום 4.7.2022 בלשכתו של יו"ר הכנסת ח"כ מיקי לוי. לצערנו, התיקונים שנערכו בטיוטה השנייה מזעריים ומדגישים ביתר שאת את הפער בין הסיכום המקורי, לבין הטיוטה שנשלחה אלינו, כלהלן:

1. כלל התקציבים שאמורים להיות בבסיס התמיכה הישירה וההקצאה למחקר פיתוח והשקעות הון, מותנים לשיטתכם באישור ועדת הכספים של הכנסת. בתקופה הנוכחית, כל דיון בוועדת הכספים בעת הזו, משיקולים פוליטיים ומשפטיים, דומה לחתימה על מסמך עשוי מקרח. המשמעות בפועל היא כי אינכם יכולים לעמוד - גם אם מסיבות אובייקטיביות - בהתחייבות המקורית לעניין זה.
2. התאמת המכסים שמהווה חלק מההסכם תדון בוועדת הכספים רק לאחר כינונה של הממשלה החדשה. בשל העובדה כי כלל לא ברור מתי תוקם ממשלה יציבה בישראל, ובשל העובדה כי אין כל אפשרות משפטית לכפות על שר האוצר חתימה על העלאת מכס אלה, הרי ששוב אנחנו מקבלים התחייבות שאין לממשלה הנוכחית שום יכולת להבטיח את מימושה.
- לצערנו, אפילו תיקונים בצו המכס שכבר הוסכם בעבר וכפי הנראה תוקנו בשוגג, לא עודכנו בטיוטת ההסכם כפי שצריך, ונציין רק כדוגמא את סוגיית הזיתים והמלפפונים המשומרים, התפוזים, האפונה, והתירס לתעשייה, מוצרי העגבניות לתעשייה וכן הלאה, שתחת ציון מפורש כולל פרטי מכס עודכנו רק כסיכום מסגרת שרב הנסתר על הנגלה.
3. בניגוד מוחלט לדרישה להכנסת מתכונת דיווח חצי שנתית, שכל תכליתה היא לוודא כי תערך בדיקה שוטפת ומעמיקה אחר יעדי והשלכות הרפורמה ובכלל זה המחירים לצרכן, מחירי היבוא, היקף התמיכה הישירה וכן הלאה, לא נכללה דרישה זו לא בטיוטה הראשונה ולא בשניה. אין זאת אלא שהממשלה מבכרת כי ניתוחים ברורים ושוטפים שישיעו לוועדת המעקב, למשרדי הממשלה לארגוני החקלאים ולציבור הרחב, יעשו במחשכים ואין באפשרותנו להסכים לכך.
4. התחייבויות ברורות לעניין ביטול האגרה השנתית של העובדים הזרים וסוגיות נוספות כדוגמת ניכוי הוצאות המחיה בידי העובדים, קידום חוק עידוד השקעות הון בחקלאות, וחוק סימון ארץ מקור, קידום הנושא האגרו-וולטאי וכן הלאה הפכו למעורפלות שהיישום שלהם בשל תקופת הבחירות, ייצא לפעול אם בכלל, רק לאחר כינונה של הממשלה החדשה. מובן שהניסוחים מוקפדים כדי למנוע את חישוקה של הממשלה החדשה מה שהופך, גם את הסעיף הזה לכמעט ריק מתוכן.
5. מים - ידוע לנו שכוונת רשות המים להעלות את תעריפי המים לחקלאות. ככל שמחיר המים יעלה יש לוודא שהחקלאים יקבלו פיצוי **מלא** על העלייה ולא באמצעות השקעות לצרכנים וללא מגבלת זמן. בנוסף, אזור גליל גולן יקבלו פיצוי נוסף

6. לצערנו, קשה להבחין בחוסר הסימטריה ככל שהדברים נוגעים לסעיפי הגנת הצומח. כאן, אין ניסוחים פתלתלים כדוגמת "גורמי המקצוע באגף התקציבים ימליצו" או "שגורמי המקצוע במשרד ראש הממשלה יפעלו" אלא שהדברים כאן חדים חותכים. אמנם, ארגוני החקלאים הביעו נכונות לדון בתיקון התקנות ככלל שאלה יעמדו בסטנדרט PRA עולמי, אולם אין אפשרות לייצר הסכמה גורפת לכל תיקון עתידי שכלל לא ברור מה הוא יכלול. כל עוד אין אחיזה רק בדרך עבודה אחת או בסטנדרט אחד, וזאת כיון שמשרד האוצר מנסה לתפוס את הטוב מכל העולמות – או PRA, או תקנות נקודתיות – אין כל ודאות לגבי מהות ההסכמה מה שמאיינ את היכולת להסכים לה.

7. יתרה מזאת, גם ההשפעה ההרסנית שהיתה לפעימה הראשונה על גידולים מסויימים כדוגמת שום, אוכמניות, פטל ועוד, וגם האמירות בעל פה כי יש לבחון כיצד ניתן לסייע, מקבלות אור חדש שקוראים את טיטוט ההסכם/סיכום שכן אין למגדל אפילו שביב של תקוה כי ייעשה ניתוח מהיר בהתבסס על עובדות ויתוקנו הדברים ככל שיימצא כי אכן הרפורמה הרחיקה לכת במידת מה.

8. אין זאת, אלא שהסיומת לטיטה בה מובהר "כי אין באמור בסיכום זה בכדי לכבול את שיקול דעתם השלטוני של הממשלה, או של שר האוצר או של שר החקלאות ופיתוח הכפר בכל עניין ובפרט, בקביעת מכסים ובקידום חקיקה שבסמכותם ולא יראו בכך משום סתירה לאמור מעלה", מהווה במקרה הזה, חותמת ועדות לחוסר האמון של ארגוני החקלאים בקידום מהלכים שכן לדיכום, ההסכם לאחר תיקון סעיפי הגנת הצומח מסיים את ה"מקלות" והם ברורים וכואבים, בעוד שהגזרים נועדו להבטיח "כי סופו של התהליך, מי ישרונו".

במקביל, הנכם נדרשים לעצור צעדים חד צדדים, שמסיבה משפטית לא ברורה ברוח חוסר הודאות הברורה מאליה, מתאפשר לכם לקדם כדוגמת ביטול המכס על דגים, וקביעת מכסות בדבש ובשמן זית בהיקף נרחב שתכליתן אפס מכס על אריזות קמעונאיות, מחד, אך ללא הסדרת התמיכה הישירה, מאידך.

לאור כל האמור לעיל, וכפי הנראה מסיבות משפטיות שאינן בשליטתכם, הרי שאיננו רואים כל טעם בהמשך הידברות, ועל כולנו להמתין לממשלה הבאה עת יחודשו השיחות, ונוכל לקיים שיחות מקצועיות לאחר לימוד וניתוח מושכלים של מה שקרה לאחר הפעימה הראשונה ומה צפוי לקרות לאחר ההפחתות ממרץ 2022.

האחריות לפערים התהומיים בין הסיכום שהושג אצל ח"כ מיקי לוי כאמור, לבין הטיטה האחרונה שנשלחה אלינו, מונחת לפתחכם, ללא קשר אם האשמה נעוצה בהיבטים משפטיים בשל הבחירות הקרובות, או מסיבה אחרת עלומה כלשהי.

נציין כי לאור ההשפעות ההרסניות הצפויות ממשבר האקלים, כמו גם הנזקים המצטברים ממלחמת אוקראינה רוסיה, מן הראוי לכלכל את צעדנו ולהשקיע מחשבה נוספת באיזון בין רמת המחירים להיצע המזון המקומי. כל זאת, מתוך מטרה לשתף פעולה במאמץ להפחתת יוקר המחיה ולייעל את החקלאות המקומית, אולם לא להרוס את התשתית החקלאית והכלכלית שנבנתה בדי עמל, שנים כה רבות.

כעת משלא ניתן להגיע לסיכומים יש לעצור מיידי את המשך הפחתת המכסים, עד אשר נגיע להסכם אשר יבטיח את עתידה של החקלאות הישראלית והייצור המקומי

עמית יפרח, יו"ר התאחדות חקלאי ישראל ומזכ"ל תנועת המושבים

שי חג'ג', ראש מועצה אזורית מרחבים ויו"ר מרכז השלטון האזורי בישראל

דובי אמיתי, יו"ר נשיאות המגזר העסקי ויו"ר התאחדות האיכרים

יעקב בכר, יו"ר הארגונים הכלכליים הקיבוציים

אבשלום (אבו) וילן, מזכ"ל התאחדות חקלאי ישראל

ניר מאיר, מזכ"ל התנועה הקיבוצית